

Strasbourg, 2014.7.1.
COM(2014) 389 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK
ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK**

**Kereskedelem, növekedés és szellemi tulajdon – A szellemitulajdon-jogok harmadik
országokban történő érvényesítésének stratégiája**

{SWD(2014) 204 final}

1. BEVEZETÉS

Az Európai Tanács 2014 márciusában újólaj megerősítette a szellemi tulajdon-jogok fontosságát, mint a növekedés és az innováció kulcsfontosságú ösztönzőjét, és kiemelte a hamisítás elleni küzdelem szükségességét az uniós ipari versenyképesség globális ösztönzése érdekében. A szellemi tulajdon-jogok jelentik a vállalkozások, az alkotók és a feltalálók rendelkezésére álló egyik legfontosabb eszközt, amelynek segítségével megtermelik a tudásba, az innovációba és a kreativitásba való befektetésük hozamát.

Egy nemrégiben készült tanulmány becslése szerint a fokozott szellemi tulajdonjog-igényű ágazatok az EU GDP-jének 39%-át (éves szinten mintegy 4 700 milliárd EUR-t) és a közvetett munkahelyeket is figyelembe véve az összes munkahely 35%-át teszik ki¹. Az ideiglenes exkluzív jogok biztosítása révén a szellemi tulajdon-jogok közvetlenül kapcsolódnak az új és hiteles áruk és szolgáltatások előállításához és forgalmazásához, amelynek előnyét valamennyi polgár élvezi. E célok elérésének kulcsa optimális és gazdaságilag eredményes szellemi tulajdonjog-„infrastruktúra”, amely magában foglalja a szellemi tulajdon-jogok valamennyi formájának jogi elismerését, nyilvántartásba vételét, felhasználását és kiegyensúlyozott érvényesítését.

Az Uniónak szüksége van az innovációra, hogy versenyképes maradjon a kevesebb munkaerő-, energia- és nyersanyagköltséggel rendelkező országokhoz képest, és meg kell teremtenie az innovációt ösztönző feltételeket, hogy az európai vállalkozások elősegíthessék a válságból való kilábalásunkat. A tudásalapú ágazatok éppen ezért kiemelkedő szerepet játszanak a „Globális Európa”², illetve az „Európa 2020”³ stratégiában.

A szellemi alkotások a kreativitás és az innováció fellendítése érdekében védelemre szorulnak, és ez a szellemi tulajdon-jogok szerepe, amelyek jelentős részt kapnak a fejlesztés ösztönzésében⁴ és napjaink globális kihívásainak kezelésében. A fejlődő országok esetében a pragmatikus és rugalmas megközelítés nyújt segítséget saját szellemi tulajdonuk potenciáljának maximalizálásában és szélesebb körű társadalmi jólét elérése mellett támogatja a nemzetközi kereskedelemben való integrációjukat.

Egyes becslések szerint az EU-t évente GDP-jének mintegy 8 milliárd EUR összegű részét veszíti el a hamisítás és kalózkodás miatt⁵, a globális költségek pedig 2015-re elérhetik az 1,7

---

¹ *Intellectual property rights intensive industries: contribution to economic performance and employment in the European Union (A szellemi tulajdonjog-igényű ágazatok: a gazdasági teljesítményhez és a foglalkoztatáshoz való hozzájárulás az Európai Unióban)*, Ágazati szintű elemzésekről készült jelentés, Az Európai Szabadalmi Hivatal és a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal közös projektje, München és Alicante, 2013.

² Lásd a Bizottság „Globális Európa: Nemzetközi versenyképesség. Hozzájárulás az EU növekedési és munkahely-teremtési stratégiájához” című, 2006. október 4-i közleményét, COM(2006) 567 végleges.

³ http://ec.europa.eu/europe2020/index_hu.htm

⁴ *Intellectual property and development. Lessons from recent economic research (A szellemi tulajdon és fejlődés. A közelmúlt gazdasági kutatásaiból szerzett tapasztalatok)*, Eds. C. Fink, K.E. Maskus, a Világbank és az Oxford University Press közös kiadványa, Washington DC, 2005.

⁵ CEBR, *The Impact of Counterfeiting on four main sectors in the European Union (A hamisítás hatása az Európai Unió négy fő ágazatában)*, Centre for Economic and Business Research, London, 2000.

billió USD-t⁶. Az EU az évek során kidolgozta a szellemi tulajdon-jogok modern, integrált rendszerét, amely jelentős mértékben hozzájárul a növekedéshez és a munkahelyteremtéshez, ugyanakkor pedig biztosítja, hogy megfelelő egyensúlyt teremtsen a jogtulajdonosok és a felhasználók érdekei között.

Az EU, egyebek mellett az Európai Bizottság és jelentős nemzetközi szervezetek (WIPO, WHO, WTO, WCO, OECD, G20⁷) a szellemi tulajdon-jogok megsértése elleni küzdelemre irányuló intézkedések meghozatalára szólítottak fel^{8,9,10}.

A „*Szellemi tulajdon-jogok harmadik országokban történő érvényesítésének stratégiája*”¹¹ című, 2004. évi bizottsági közlemény a szellemi tulajdon-jogok harmadik országokban történő megsértése elleni küzdelemre vonatkozóan széles körű keretet határozott meg, valamint konkrét fellépéseket, amelyeket azóta végrehajtottak.

Mint a kísérő *bizottsági szolgálati munkadokumentumban* (SEC(2013)30) is szerepel, nemcsak jelentős technológiai változás történt, hanem az európai vállalatok szellemi tulajdonát és a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos társadalmi fejleményeket érintő kihívások és kockázatok jellege és hatóköre is számottevő változásokon ment keresztül az elmúlt 10 évben.

E közlemény ezért felülvizsgálja a Bizottság által 2004-ben elfogadott megközelítést és átdolgozott stratégiát határoz meg a szellemi tulajdon-jogok ösztönzésére és a szellemi tulajdon-jogok külföldön történő megsértése elleni küzdelemre irányulóan. A közlemény kiemeli a meglévő szakpolitikai megközelítések javítási módjait többek között a határidők betartása révén, továbbá eszközöket és elképzeléseket javasol az új körülmények kezelésére. A folytonosság és a változás ötvözte segíteni fog annak biztosításában, hogy fenntartsuk és ösztönözzük az innovációt és a kreativitást, miközben figyelembe vesszük valamennyi érdekelt fél érdekeit.

A közleményt egy uniós cselekvési terv egészíti ki, amely – az EU vámügyi cselekvési tervében előirányozottak szerint – a szellemi tulajdon-jogok egységes piacon való érvényesítésére, valamint az uniós és harmadik országbeli vámhatóságok közötti szorosabb együttműködés kialakítására összpontosít a szellemi tulajdon-jogokat sértő áruk kereskedelme tekintetében.

---

⁶ *Global impacts study (Tanulmány a globális hatásokról). A Frontier Economics által végzett új tanulmány a hamisítás és a kalózkodás globális gazdasági és társadalmi hatásait vizsgálja*, ICC, 2011. február. az alábbi linken olvasható: <http://www.iccwbo.org/Advocacy-Codes-and-Rules/BASCAP/BASCAP-Research/Economic-impact/Global-Impacts-Study/>

⁷ WIPO (Szellemi Tulajdon Világszervezete), WHO (Egészségügyi Világszervezet), WTO (Kereskedelmi Világszervezet), WCO (Vámigazgatások Világszervezete), OECD (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet), G20 (G20-csoport)

⁸ A Tanács 2008. szeptember 25-i 2008/C253/01 állásfoglalása a hamisítás és a szerzői jogi kalózkodás elleni küzdelemre irányuló átfogó európai tervről, HL C 253., 2008.10.4.

⁹ A Tanács 2009. március 16-i 2009/C71/01 állásfoglalása az Európai Uniónak a szellemi tulajdon-jogok megsértése elleni küzdelemre irányuló 2009–2012-es vámügyi cselekvési tervéről, HL C 71., 2009.3.25.

¹⁰ Az Európai Parlament 2010. szeptember 22-i 2009/2178(INI) állásfoglalása.

¹¹ Szellemi tulajdon-jogok harmadik országokban történő érvényesítésének stratégiája, 2005/C29/03, HL C129., 2005.5.26.

2. A 2004 ÓTA A KÜLSŐ KÖRÜLMÉNYEKBE BEKÖVETKEZETT VÁLTOZÁSOK

2.1. A 2004. évi stratégia

2010-ben sor került a 2004. évi stratégia értékelésére¹², amely megerősítette relevanciáját. Ezzel párhuzamosan számos ajánlás született annak fokozására és finomhangolására, pl. az érdekelt felekkel folytatott konzultáció megszilárdítása, a fejlesztési menetrendbe való bekapcsolódás és a technikai együttműködési programok további fejlesztése révén. Ezen értékelés fő következtetései és a kiegészítő információk nagy mennyisége mind megtalálható az azt kísérő *bizottsági szolgálati munkadokumentumban* (SEC(2013)30).

2.2. Változások és kihívások

A növekedés és a foglalkoztatás továbbra is életbevágó fontosságú a mai kihívásokkal teli gazdasági környezetben. A globalizáció és a technológiai fejlesztések nemcsak hatalmas kereskedelmi lehetőségeket, hanem jelentős kihívást is jelentenek. A BRIC-országok¹³ világkereskedelemből való részesedése 2000-ben 8%-ról 2010-ben 18,2%-ra nőtt¹⁴, a becslések szerint a fejlődő országok 2030-ra a globális GDP közel 60%-át fogják kitenni¹⁵. Miközben a szellemi tulajdonnal való kapcsolatuk az utánpótlástól a létrehozásig változó formákat ölthet, még mindig széles körben elterjedt a hamisítás, a kalózkodás, a szellemi tulajdon-jogok lopása és a szellemi tulajdon-jogok hűtlen kezelésének egyéb formái. A fejlődő országok részéről óriási az ösztönző erő, hogy folytassák látványos gazdasági növekedésüket és hogy feljebb lépjenek az értékláncban a külföldi technológiák elsajátítása vagy az azokhoz való hozzáférés útján, törvényes verseny révén vagy akár egyes gazdasági szereplők részéről törvénytelen eszközökkel. Nem elegendő tehát az, ha az EU a szellemi tulajdon-jogok helyes szakpolitikáját alkalmazza – arra is törekednünk kell, hogy fokozzuk a szellemi tulajdon-jogok védelmét és érvényesítését külföldön is, különösen kulcsfontosságú kereskedelmi partnereink körében.

A világszerte gyarapodó jogszabályok ellenére a szellemi tulajdonjog-sértés eseteinek száma korábban nem tapasztalt szintet ért el, amelyet különösen a digitális technológia segít elő, amely lehetővé teszi az alacsony költségigényű, kitűnő minőségű és nagy mennyiségű reprodukciót. A hamisított és kalózáruk nemzetközi kereskedelme 2008-ban megközelítőleg 250 mrd USD értéket (a világkereskedelem 2 %-át) tett ki¹⁶.

Az internet sikere – nemcsak a törvényes vállalkozások, hanem a szellemi tulajdonjog-sértésben érdekelték számára is, akik egyre szervezettebbek és gyorsabbak üzleti modelljeik olyan formára való alakításában, hogy kihasználhassák a szellemi tulajdon védelme terén fennálló joghézagokat – megkönnyíti a helyben, belföldön és nemzetközileg viszonylag alacsony költségen történő forgalomba hozatalt.

---

¹² Kereskedelmi Főigazgatóság – N°SI2.545084 sz. szerződés. *A szellemi tulajdonhoz kapcsolódó jogok harmadik országokban történő érvényesítési stratégiájának értékelése*. Végső jelentés, I. kötet – elsődleges jelentés, Gazdasági Döntések Elemzése (ADE) és az Európai Bizottság, Louvain-la-Neuve, 2010.

¹³ Brazília, Oroszország, India, Kína.

¹⁴ WTO, Eurostat, IMF.

¹⁵ OECD, *Gazdaság: A fejlődő országok 2030-ra a világ GDP-jének közel 60%-át teszik ki az új becslések szerint*, 2010. június.

¹⁶ OECD, *Magnitude of counterfeiting and piracy of tangible products: an update (A kézzelfogható termékek hamisítása és a kapcsolódó jogsértési ügyek mennyisége: aktualizált változat)*, 2009. november, <http://www.oecd.org/dataoecd/57/27/44088872.pdf>

Szakpolitikai válasza van szükség nemcsak a szellemi tulajdon-jogok hatékony nemzetközi védelmének és érvényesítésének biztosítása érdekében, hanem a szellemi tulajdon-jogokat sértő termékek gazdasági és egyéb hatására, illetve azoknak az innovációra, az egészségre és a biztonságra gyakorolt káros hatására való figyelemfelkeltés miatt is. A nemzetközi ellátási láncok globalizált gazdaságában a szellemi tulajdon megfelelő védelmének hiánya drámai hatást gyakorolhat a vállalkozásokra és ezért a fenntartható munkahelyteremtésre, valamint gyakorlatilag a világ bármely részén lévő fogyasztókra. A szellemi tulajdon-jogokat sértő áruk gyártása és a szolgáltatásnyújtás a munkaügyi és környezetvédelmi normákra kevés figyelmet fordítva történik¹⁷. A szervezett bűnözés nagyobb mértékű bevonása is különösen komoly gondot jelent a kormányok számára¹⁸.

A szellemi tulajdon érintő változás hatókörét tekintve lényeges annak biztosítása, hogy a jelenlegi stratégia reagáljon napjaink kihívásaira. E közlemény felülvizsgálja és aktualizálja az uniós szakpolitikai megközelítéseket, valamint új eszközöket és elképzeléseket vezet be. Célja, hogy ne csak a növekedés, hanem a szélesebb társadalmi, ideértve a fejlődő világgal kapcsolatos célkitűzések elérésében is segítséget nyújtson az EU számára.

2.2.1. Érvényesítés

A nemzetközileg hatékony jogorvoslathoz való hozzáférés fontos a jogtulajdonosok számára, hogy megvédjék jogaikat – kevesebb beruházásokra történő ösztönző áll rendelkezésre azon joghatóságokban, ahol ezek bizonytalanok – így szükség van a szellemi tulajdon-jogok szilárd és megjósolható keretére, amely az innovációt és a fenntartható növekedést szolgáló környezetet teremt és hatékony végrehajtást kínál. Számos harmadik országban jelentős szabályozási reformokat hajtottak végre a WTO-nak *a szellemi tulajdon-jogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló* megállapodása (TRIPS) eredményeként, de érvényesítési erőfeszítéseik nem mindig igazodtak ehhez. A szellemi tulajdon-jogok eredményes érvényesítésének lehetőségei gyakran korlátozottak a szellemi tulajdon-jogok keretében fennálló komoly hiányosságok miatt, pl. hivatali hatáskörökkel nem rendelkező vámhatóságok, nem kellőképp elrettentő erejű szankciókat kibocsátó bíróságok, a szellemi tulajdon-jogokról elegendő tudással és képzettséggel nem rendelkező tisztségviselők. A politikai akarat hiánya is akadályozhatja az érvényesítési erőfeszítéseket.

Az EU-ban 2005 és 2012 között megháromszorozódott az uniós határokon elkobzott szellemi tulajdon-jogokat sértő áruk száma. Az e-kereskedelem következtében fokozódott a kis szállítmányokkal való kereskedelem, ami megnehezíti a szellemi tulajdon-jogok megsértésének feltárását. Emiatt a szellemi tulajdon-jogok megsértésével járó vámügyek száma 2009 és 2012 között több mint kétszeresére nőtt az EU-ban. 2012-ben mintegy 90 000 elkobzási esetet vettek nyilvántartásba, amely megközelítőleg 40 millió lefoglalt árucikket rögzített (az egyenértékű valódi termékek értékét közel 1 milliárd EUR-ra becsülik¹⁹).

¹⁷ <http://www.unep.org/roap/Portals/96/Trade%20in%20Intellectual%20Property-21Nov2013.pdf>

¹⁸ Lásd pl.: *IP crime: the new face of organised crime – from IP theft to IP crime (A szellemi tulajdon érintő bűncselekmények: a szervezett bűnözés új arca – a szellemi tulajdon lopásától az egyéb bűncselekményekig)*, B. Godart, *Journal of Intellectual Property Law and Practice*, 2010., 5. kötet, 5. sz., <http://jiplp.oxfordjournals.org/cgi/reprint/5/5/378?etoc>

¹⁹ Report on EU customs enforcement of IPRs: results at the EU border 2012: (A szellemi tulajdon-jogok uniós vámügyi érvényesítéséről szóló jelentés: eredmények az uniós határon 2012-ben:) Európai Bizottság (2013).

A szellemi tulajdon-jogok hatékony érvényesítése korlátozott használatú, amennyiben nincsenek érvényben a szellemi tulajdon-jogok védelmére vonatkozó egyértelmű és megfelelő szabályok és eljárások. Az érdemi szabályoknak (pl. szabadalmazhatóság kritériumok), ideértve a megfelelően kidolgozott kivételeket is, és a szellemi tulajdon védelmező eljárásoknak egyértelműnek és arányosnak kell lenniük. A szabályoknak ugyanakkor kellően szigorúnak kell lenniük ahhoz, hogy elkerülhessék a szellemi tulajdon-jogokkal való visszaélést és megszűnésüket, valamint biztosítani kell, hogy a jogok megfelelő „minőséget” képviseljenek, hogy megelőzzék a nem jogszerű jogok elterjedését (pl. rosszhiszemű nyilvántartásba vétel). A vizsgálati ügyhátralék és az alacsony minőségű jogok jogbizonytalanságot teremtenek, ami hátrányos a kérelmezők és a harmadik felek számára.

2.2.2. Nyilvános vita

A közvélemény egyes ágazataiban a szellemi tulajdon-jogok rendszereinek támogatása gyengült az elmúlt években. A szellemi tulajdon-jogok fokozódó figyelmen kívül hagyása csökkentheti a várt előnyöket. A szellemi tulajdon-jogokat sértő áruk egyre nagyobb száma (és alacsonyabb költsége) olyan mértékben gyakorolt hatást a fogyasztói érzelmekre, hogy már szívesebben vásárolják meg azokat. Néhány közelmúltbeli kezdeményezésre hatást gyakoroltak a nyilvánosság által kifejezett aggodalmak. Ezen aggodalmakat több tényező együttesen táplálja: először is azon nézőpont, hogy a jogtulajdonosok jogaik révén túl nagy előnyöket élveznek, ezáltal egyes áruk vagy szolgáltatások megfizethetetlenek és/vagy nehezen elérhetőek. Másodsor az a szemlélet, hogy a hamisítást és kalózkodást „áldozat nélküli bűncselekményeknek” tartják. Harmadrészt egyes területeken nem állnak rendelkezésre ismeretek a szellemi tulajdon-jogok indokoltságával és hatásaival, valamint azok megsértésének a gazdaságra kifejtett gazdasági és szélesebb körű hatásaival kapcsolatban.

Míg a politikai döntéshozóknak folyamatosan felül kell vizsgálniuk, hogy a meglévő szabályok megfelelnek-e a mai kihívásoknak, ésszerű egyensúlyt kell fenntartani a (1) a szellemi tulajdon-jogokkal védett árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés javításának szükségessége, valamint (2) a jogtulajdonosok arra való ösztönzésének szükségessége, hogy fektessenek be az innovációba, továbbá (3) a különböző alapvető jogok egyensúlyának szükségessége között. A szigorúbb érvényesítés önmagában még nem fogja megoldani ezt a problémát, amelyet a fogyasztókra és a gyártókra irányuló vita és figyelemfelkeltés révén kell kezelni. A fogyasztók figyelmét fel kell kelteni a szellemi tulajdon-jog-sértés szélesebb következményeire. Ezek a munkahelyteremtés-ösztönzőkkel, valamint a rendelkezésre álló munkahelyek jellegére és számára gyakorolt hatással, az uniós munkahelyek elvesztésével kapcsolatosak, amennyiben a jogok gyengülnek vagy érvényesítésük még nehezebb. Ez egyes fejlődő országokra is vonatkozik, ahol a szellemi tulajdon-jogokat sértő áruk gyártását gyakran a szellemi tulajdon-jogok gyenge kerete segíti elő.

2.2.3. Az internet és a szellemi tulajdon-jogok

Az internet számos ágazat szempontjából életbevágó fontosságú, különösen a kulturális és a kreatív iparágakban. Az internet a GDP mintegy 3,4 %-át teszi ki a közelmúltban készült tanulmányban²⁰ felmért 13 országban, az Egyesült Királyságban és Svédországban pedig eléri

²⁰ *Internet matters: The Net's sweeping impact on growth, jobs, and prosperity (Internetes ügyek: A net elsöprő hatása a növekedésre, a munkahelyekre és a prosperitásra)*, M. Pélissié du Rausas et al., a McKinsey Global Institute jelentése, 2011. május.

a 6%-ot. A G8 országokban, Dél-Koreában és Svédországban az internetgazdaság 2006 és 2011 között a növekedés GDP-ben kifejezett értékének 21%-át generálta. Miközben e növekedés óriási lehetőségeket teremtett, a szellemi tulajdon-jogok interneten való megsértése még gyorsabb ütemben zajlik (a jelentés szerint a globális internetforgalom mintegy egynegyede sérti a szerzői jogokat²¹). Ez nemcsak digitális árukat, például zenét, audiovizuális tartalmat és szoftvert foglal magában, hanem fizikai árukat is, amelyekkel egyre inkább e-kereskedelmi platformokon kereskednek.

Ez a gyorsan változó környezet, illetve az a tény, hogy az internetnek nincsenek határai, szemben a szellemi tulajdonra vonatkozó törvényekkel, megnehezíti a kiegyensúlyozott szakpolitikák időben történő kidolgozását. A WIPO „internet-szerződése” – az 1996-ban elfogadott *szerzői jogokról szóló WIPO-szerződés* (WCT) és az *előadásokról és hangfelvételekről szóló WIPO-szerződés* (WPPT) – is üdvözlendő fejlemény volt e kérdések kezelése tekintetében, jóllehet még számos kihívás fennmaradt.

Egy ilyen szabályozási kihívás a közvetítők, például az *internetszolgáltatók* felelősségével kapcsolatos. Tekintve a jogszerű és jogsértő tevékenységekben betöltött szerepüket, kötelezettségeik továbbra is vitatottak. A szellemi tulajdon-jogokat sértő oldalakat működtető szolgáltatókkal különösen nehéz eljárni, amennyiben megfelelő jogszabályokkal nem rendelkező és/vagy nem aszerint működő harmadik országokban letelepedett szolgáltatókról van szó.

A jogszabályi keretnek megfelelően kiegyensúlyozottnak kell lennie egyrészt az egyének jogai – egyebek mellett olyan alapvető jogok, mint a véleménynyilvánítás szabadsága, a személyes adatok védelme, az eljárási jogok – másrészt a szellemi tulajdon tisztelete, – amely ugyancsak alapvető jog²².

A közrenden túlmenően az alkotóknak és a közvetítőknek a szellemi tulajdon-jogok megsértése elleni küzdelemre irányuló jogszabályi kereteken belül az operatív kezdeményezések folytatása terén együtt kell működniük. Ez olyan kötelező erővel nem bír, a jogszabályi kereteket kiegészítő jogi intézkedésekkel megvalósítható, pl. olyan kezdeményezések révén, melyek önkéntes alapon gyakorlati kódexet hoznak létre az ilyen értékesítésekkel szemben folytatott küzdelemben és fokozzák az együttműködést²³.

2.2.4. A szellemi tulajdon-jogok potenciális hozzájárulása a fejlődéshez

A fejlett, ugyanúgy, mint a feltörekvő és a közepes jövedelmű fejlődő országok számára a tapasztalat és a bizonyíték azt sugallja, hogy a hatékony szellemi tulajdon-jogok számos

²¹ *Technikai összefoglaló: An estimate of infringing use of the internet-Summary (Az internet-összefoglaló jogsértő felhasználásának becslése)*, Envisional, 2011. január, <http://www.mpaa.org/Resources/8aaacef5-961e-4eda-8c21-9f4f53e08f19.pdf>

²² *Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression (Az ENSZ különleges előadójának jelentése a véleményszabadság és a véleménynyilvánítás szabadságának ösztönzéséről és védelméről, Frank La Rue, ENSZ-közgyűlés – Emberi Jogi Tanács. 17. ülés, 3. napirendi pont, A/HRC/17/27, 2011. május.*

²³ A helyzet hasonló: *Memorandum of Understanding on the Sale of Counterfeit Goods over the Internet (Egyetértési megállapodás a hamisított áruk interneten történő értékesítéséről)*, http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/docs/memorandum_04052011_en.pdf

előnyvel járnak, különösen ha azokat a beruházás és az üzleti klíma egyéb szempontjait érintő javulások egészítik ki²⁴.

Ide tartoznak:

- a szellemi eszközök kereskedelmének áttételi potenciálja²⁵, pl. mezőgazdasági termékek (ideértve a földrajzi árujelzőket és a növényfajtaikat)
- az adóbevételek és a munkahelyek megóvása a szellemitulajdonjog-sértés hatékonyabb leküzdése révén
- a jogbiztonság javítása és az innováció ösztönzése, hogy jobban szolgálja a belföldi beruházásokat és technológiatranszfer²⁶.
- nem kell alábecsülni a szellemitulajdon-jogokat sértő áruk eltörléséből származó közvetlen előnyöket sem, amelyek az egészségre és a biztonságra gyakorolnak hatást²⁷.

Mint korábban említettük, a feltörekvő gazdaságok a fokozott szellemitulajdonjog-igényű áruk egyre nagyobb exportőreivé válnak, és ezért az erősebb szellemitulajdon-rendszerek előnyeiket élvezhetik, jóllehet még nem érték el az uniós színvonalat. Az egyenlő versenyfeltételek hiánya a feltörekvő országokkal szemben kárt okoz az EU és harmadik országok növekedésének és fejlődésének, a szellemitulajdonjog-sértők pedig keresik a különbségek kihasználásának lehetőségeit.

A biztonságos környezettel és a technológiák befogadására elegendő kapacitással kiegészített szellemitulajdon-jogok hatékony rendszerei elősegíthetik a fejlődő országokat, hogy szilárd és működőképes technológiai alapot dolgozzanak ki az adott országban. Korszerűsíthetik K+F képességeiket, sürgethetik a kiválóan működő belföldi vállalkozásokat K+F tevékenységeik fokozására és ösztönzöt nyújthatnak a multinacionális cégeknek ahhoz, hogy bevezessék az innovációt ezeken a piacokon. E rendszerek különösen pozitív szerepet játszhatnak a technológiatranszfer és a közvetlen külföldi befektetés ösztönzése terén – ami a jogtulajdonosoknak és a kedvezményezetteknek lehetőséget teremt – egyebek mellett olyan globális kihívások kezeléséhez is segítséget nyújtó technológiák, mint az éghajlatváltozás.

---

²⁴ *Szellemitulajdon-jogok: Economic principles and trade rules (Gazdasági elvek és kereskedelmi szabályok)*, C. Fink, 2007. május – átdolgozott változat. Itt található: *Handbook of Trade Policy for Development (A fejlesztésre vonatkozó kereskedelempolitika kézikönyve)*, A. Lukauskas et al., Oxford Scholarship Online, 2014.

²⁵ *Creative economy report 2010: A feasible development option (Kreatív gazdasági jelentés 2010: Egy megvalósítható fejlesztési lehetőség)*, partnerség az UNCTAD és az UNDP, a Dél-Dél együttműködésre létrejött különleges egysége között, 2010., http://unctad.org/en/Docs/ditctab20103_en.pdf

²⁶ *Intellectual Property Rights, imitation, and foreign direct investment: theory and evidence (Szellemitulajdon-jogok, utánzatok és a közvetlen külföldi befektetés: elmélet és bizonyíték)*, L. Branstetter et al., Working Paper 13033, National Bureau of Economic Research, Cambridge, 2007.

²⁷ *Record seizure of illicit medicines in Africa (Illegális gyógyszerek rekordméretű lefoglalása Afrikában). The World Customs Organization (WCO) and the Institute of Research Against Counterfeit Medicines (IRACM) issue a new warning on the health and safety of African populations (A Vámigazgatások Világszervezete (WCO) és a hamisított gyógyszerekkel foglalkozó kutatóintézet (IRACM) új figyelmeztetést ad ki az afrikai lakosság egészségéről és biztonságáról)*, Párizs, 2013., <http://www.wcoomd.org/en/media/newsroom/2013/june/wco-and-iracm.aspx>

A technológiák különböző típusait ismerjük és számos átviteli csatorna létezik, a technológiatranszfer pedig gyakran egy bonyolultabb projekt egyik alkotóeleme, és nem különálló tevékenység. A szilárd és működőképes technológiai alap a legkevésbé fejlett országok általi megszerzése nem függ kizárólag fizikai tárgyak vagy berendezések nyújtásától, hanem a know-how megszerzésétől, az irányítási és termelési képességektől, a tudás forrásaihoz való jobb hozzáféréstől, valamint a helyi gazdasági, társadalmi és kulturális feltételekhez való alkalmazkodástól.

Az EU biztosítja szakpolitikájában (amelyet a közelmúltban kiadott, „Kereskedelem, növekedés és fejlődés” című bizottsági közlemény²⁸ is megerősített) a megkülönböztetést a fejlődő országokban tapasztalt fejlettségi szint²⁹ és intézményi kapacitás figyelembevételével. Az érintett országtól függően stratégiánk ezért inkább hagyatkozhat a technikai segítségnyújtásra a kapacitásépítés terén, mintsem a szellemi tulajdon-jogok rendszereinek fejlesztésére irányuló tárgyalásokra. Az EU elsősorban teljes mértékben tiszteletben fogja tartani azt a TRIPS-követelményt, miszerint a fejlett országoknak ösztönzőket kell nyújtaniuk vállalataik számára, hogy a technológiát a legkevésbé fejlett országokhoz is eljuttassák³⁰ – a 2003-ban bemutatott megközelítéssel összhangban³¹, és azon dolgozzanak, hogy arra ösztönözzék a legkevésbé fejlett országokat, hogy biztonságos környezetet teremtsenek a technológiatranszfer számára.

2.2.5. *Fellendülőben lévő gazdaságok*

A közepes jövedelmű országok növekedési rátája – és a világgazdaságban betöltött egyre nagyobb szerepük – óriási lehetőségekkel jár az EU és a nemzetközi üzleti élet számára, de a szellemi tulajdon-jogokkal rendelkező vállalatok számára nagyobb a tét, hiszen azok a korábbinál jobban ki vannak téve a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos kockázatoknak külföldön.

Néhány fellendülőben lévő gazdaság külföldi technológiák megszerzését és kiemelkedő nemzeti vállalatok, azaz a nemzeti bajnokok ösztönzését célzó agresszív politikát folytat, különösen a stratégiainak tekintett ágazatokban, pl. „kényszerített technológiatranszfer”, helyi tartalmi követelmények és a technológiai ugrásra irányuló belföldi innovációs politikák révén³². Az ilyen szakpolitikák, vállalataik gyorsan növekvő képességeivel és a hatékony szellemi tulajdon-jogi keret hiányával együtt azt jelenti, hogy bizonyos vállalatok – egyes esetekben illegális eszközök révén – külföldi szellemi tulajdon megszerzéséhez folyamodnak, ami példátlan hatást gyakorol az iparosodott országok iparára. Egyre több jelentés számol be arról, hogy e tevékenységek közül néhány állami támogatásban részesülhet³³.

²⁸ COM(2012)22 – *Kereskedelem, növekedés és fejlődés. A leginkább rászoruló országokra szabott kereskedelmi és beruházási politika kialakítása*, Európai Bizottság, Belgium, 2012., http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/january/tradoc_148992_EN.pdf

²⁹ http://content.undp.org/go/cms-service/stream/asset/?asset_id=1948200 — lásd a 11. fejezetet.

³⁰ *Climate change and technology transfer. Can Intellectual Property Rights work for the poor? (Éghajlatváltozás és technológiatranszfer. A szellemi tulajdon-jogok a szegényekre is vonatkozhatnak?)*, K. Kretschmar, Prague Global Policy Institute Glopolis, Prága, 2012.

³¹ Az Európai Közösségek és tagállamaik 2003. február 13-i közleménye a TRIPs-tanácsnak, 032/03. – végleges.

³² azaz felgyorsult gazdasági fejlődés.

³³ *Policy recommendations to combat state sponsored IP theft (SSIPT) (Szakpolitikai ajánlások az államilag támogatott szellemi tulajdon-lopás leküzdésére)*, Trans Atlantic Business Dialogue, <http://transatlanticbusiness.org/s/TABD-Trade-Secrets-Policy-Recommendations-December-2012.pdf>

Másrészt változások következnek be, mivel egyre többen ismerik el a szellemi tulajdon-jogok versenyképességük fokozására irányuló előnyeit, ahogyan egyre magasabb helyet kívánnak elfoglalni az értékláncban. Az ezen országokban lévő vállalatok ezért egyre inkább létrehozzák saját szellemi tulajdonukat és védik azt. Kínában például 2003 és 2007 között évente átlagosan 34 %-kal nőtt a szabadalmi bejelentések száma, és 2001 és 2010 között mintegy tízszeresére nőtt a kínai jogalanyok által nyilvántartásba vett európai szabadalmi bejelentések száma.

Az uniós technológiához való hozzáféréssel kapcsolatos visszaélések kockázatait mindazonáltal hatékonyan kell kezelni. Visszaélés az alábbi területen jelentkezik:

- közbeszerzés. Számos uniós vállalat küzd szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos olyan problémákkal, mint az információ bizalmas jellegének megsértése, kényszerített technológiatranszferrel járó protekcionista intézkedések³⁴, hacsak nem pusztán a nem törvényes úton megszerzett technológiák (harmadik országok ajánlattevő által történő) kínálata;
- Beruházási és megfelelésértékelési eljárások, amennyiben hasonló problémák merülnek fel (pl. a nem uniós piacokhoz való hozzáférés megteremtése a technológiatranszfertől függően vagy megfelelő szellemi tulajdon-garancia nélkül a bizalmas adatok közzétételét előíró megfelelésértékelések) egyéb kereskedelemkorlátozó intézkedésekkel együtt³⁵;

Azon helyzeteket, amelyekben a harmadik országok helyben létrehozott uniós vállalatok számára technológiatranszfert előíró intézkedéseket már végrehajtották vagy azokat javasolnak, szorosan nyomon kell követni és adott esetben cselekedni kell.

2.2.6. *Kutatás, innováció és ikt*

A kutatás és innováció globális környezete drasztikusan megváltozott az elmúlt évtizedben. A fellendülőben lévő gazdaságok jelentős befektetéseket valósítottak meg kutatási és innovációs rendszereik megszilárdítása terén, és ennek eredményeképp egy olyan multipoláris rendszer kezd kialakulni, amelyben az olyan országok, mint a BRIC-országok egyre nagyobb mértékű befolyást gyakorolnak.

A kutatás és innováció egyre inkább nemzetközi törekvéssé válik. Egyre több nemzetközi társszerzővel készült kiadvány lát napvilágot, kutatószervezetek külföldön létesítenek irodákat, a multinacionális vállalatok kutatási és innovációs beruházásai gyakran a feltörekvő gazdaságok felé irányulnak.

A társadalmi kihívások, például az éghajlatváltozás és a fenntartható fejlődés is globális jelenségek, amelyek az EU-tól a nemzetközi partnerekkel a kutatás és innováció terén folytatott együttműködés fokozását követelik, ugyanakkor stratégiaileg eredményesebbé kell válni az együttműködés megfelelő keretfeltételeinek megteremtése terén. A Bizottság ezért

³⁴ *Technology transfer to China: Guidance for businesses (Kínába irányuló technológiatranszfer: Iránymutatás a vállalatok számára)*, China IPR SME Helpdesk, 2008, http://www.china-iprhelpdesk.eu/docs/publications/Tech_transfer_English.pdf

³⁵ Kereskedelmi Főigazgatóság, *Kilencedik jelentés a potenciálisan kereskedelemkorlátozó intézkedésekről, 2011. szeptember – 2012. május*, Jelentés a G-20 kereskedelmi intézkedésekről, WTO, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/june/tradoc_149526.pdf

2012-ben új stratégiát fogadott el a kutatás és innováció terén folytatott nemzetközi együttműködésre irányulóan³⁶. Míg a stratégia az együttműködési tevékenység fokozását célozza, elismeri azt a tényt, hogy ugyanakkor új kockázattal is jár és az Unió gazdasági érdekeit óvni kell. Ebben az összefüggésben fokozott erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy az uniós know-how ellenőrizetlen elvesztésének elkerülése érdekében biztosítani lehessen a szellemi tulajdon-jogok igazságos és méltányos kezelését a partnerországokban.

Az ikt-ágazattal összefüggésben, amelynek globálisan átjárható hálózatokra és eszközökre van szüksége, a szabványokba foglalt szellemi tulajdon-jogok globális védelme is lényeges. Fontos, hogy a nemzetközi szabványosítási rendszer ne csak annak szükségességét ismerje el, hogy hozzáférést kell biztosítani a nemzetközi szabványokban foglalt technológiákhoz, hanem védje annak eredményes módját is, hogy tisztességesen és időben megtérüljenek az e technológiák fejlesztése terén megvalósított beruházások.

2.2.7. A gyógyszerekhez való hozzáférés kihívásai

A megfizethető, biztonságos és hatékony gyógyszerekhez való hozzáférés elengedhetetlen valamennyi országban, a kihívás pedig különösen nagy, ha a legkevésbé fejlett országokról és a fejlődő országokról van szó. Ezt felismerve az EU jelentős mértékben hozzájárul az egészséggel kapcsolatos támogatáshoz – pl. az *AIDS, a tuberkulózis és a malária elleni küzdelmet célzó globális alaphoz* és egyéb kulcsszervezetekhez³⁷. Az EU továbbá kezdeményezte az európai és fejlődő országok klinikai vizsgálatok területén létrejött partnerségének létrehozását, hogy felgyorsítsa a szegénységgel kapcsolatos elhanyagolt betegségek elleni gyógyszerekre vonatkozó klinikai kutatásfejlesztés folyamatát.

Erősen vitatott a szellemi tulajdon szerepe a gyógyszerekhez való hozzáférést illetően. Egy közelmúltban végzett WHO-WTO-WIPO tanulmány szerint „a gyógyászati technológiákhoz való hozzáférés hiánya ritkán tudható be egyetlen izolált tényezőnek”³⁸. Számos tényező gyakorol hatást a hozzáférésre (részletesebb magyarázat a (SEC(2013)30) kísérő *bizottsági munkadokumentumban* olvasható), de többnyire a szellemi tulajdon-jogoktól függetlenül, például a minőségi egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés hiánya, a szegényes infrastruktúra, az elosztási és ellátási rendszerek, valamint a minőségellenőrzés hiánya. A szellemi tulajdon-jogok mégis hatást gyakorolhatnak a gyógyszerárakra. A kihívás abban áll, hogy széles körű választ adjunk erre az összetett és többrétű problémára, és biztosítsuk a megfizethető gyógyszerekhez való hozzáférést anélkül, hogy veszélyeztetnénk a gyógyszerészeti kutatás folytatásához szükséges ösztönzőket. Meg kell jegyezni, hogy a generikus gyógyszerek fontos szerepet játszanak, és nem eshetnek azonos megítélés alá a hamisított gyógyszerekkel³⁹.

Az EU az Európai Parlament egy állásfoglalásával⁴⁰ összhangban foglalkozik ezekkel a

³⁶ COM(2012) 497.

³⁷ Egyebek mellett a GAVI, a WHO és az UNICEF.

³⁸ *Promoting Access to Medical Technologies and Innovation. Intersections between public health, intellectual property and trade (A gyógyászati technológiákhoz és innovációhoz való hozzáférés ösztönzése. A közegészségügy, a szellemi tulajdon és a kereskedelem közötti metszéspontok)*, A WHO, WIPO és a WTO által készített háromoldalú tanulmány, Genf, 2012.

³⁹ Érdemes megjegyezni, hogy egyes fogalmak, például az elvárt színvonal alatti, hamis vagy hamisított gyógyszerek nem foglalnak magukban szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos szempontokat – lásd a kapcsolódó WHO-vitát http://apps.who.int/gb/ssffc/pdf_files/A64_16-en.pdf

⁴⁰ Az Európai Parlament 2007. július 12-i állásfoglalása, B6-0288/2007.

szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos kihívásokkal, olyan szakpolitikák révén, amelyek az innovatív és a generikus gyógyszerek kereskedelmi akadályainak visszaszorítására, az innováció ösztönzésére és a betegekre nézve veszélyes hamisított gyógyszerek kereskedelmének visszafogására irányulnak⁴¹.

Az EU különösen:

- azt biztosítja, hogy a több- és kétoldalú megállapodások tükrözik e célkitűzéseket;
- támogatja a (816/2006/EK rendelettel végrehajtott) *TRIPS-ről és a közegészségről szóló Dohai Nyilatkozatot*;
- szabályokat fogadott el a „többszintű árazásról”^{42,43,44} és harmonizálta a klinikai vizsgálatok kivételeit⁴⁵.

A Bizottság azt is megvizsgálja, milyen módon javíthatná a TRIPS-megállapodást végrehajtó fejlődő országok támogatását — egyebek mellett adott esetben rugalmasságát, például egészségügyi szükséghelyzetekben.

2.2.8. Környezeti kihívások

A szellemi tulajdon jelentős mértékben hozzájárulhat a globális környezeti kihívások megoldásához. A szellemi tulajdon-jog védelmének gyengítésére irányuló kísérletek ellenére (pl. szisztematikus kötelező engedélyezési vagy szabadalmazhatóságból való kizárások révén), a szellemi tulajdon-jog ösztönzők elengedhetetlenek ahhoz, hogy elősegítsék a zöld technológiák terén megvalósított beruházásokat⁴⁶. Az éghajlatváltozást illetően a megfelelő szellemi tulajdon-jogi rendszerek pozitív szerepet játszhatnak az innovatív zöld technológiák transzferjének és elterjesztésének ösztönzésében, ami lehetőségeket teremt a jogtulajdonosoknak és a kedvezményezetteknek egyaránt.

Az EU az éghajlatváltozásról szóló viták élvonalában van a célból, hogy ösztönözze és biztosítsa az éghajlatváltozás elleni küzdelem finanszírozását, ami magában foglalja a zöld technológiák támogatását. Az EU továbbá aktívan közreműködött a Biológiai Sokféleség Egyezményhez kapcsolódó, a genetikai erőforrásokhoz való hozzáférésről, valamint a hasznosításukból származó hasznok igazságos és méltányos megosztásáról szóló Nagojai Jegyzőkönyvről folytatott tárgyalások sikeres befejezésében. Az EU 2014 áprilisában végrehajtotta és megerősítette a Nagojai Jegyzőkönyvet és továbbra is aktív szerepet játszik a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos környezetvédelmi kérdésekről szóló globális vitákban.

⁴¹ *Counterfeit drugs kill! (A hamisított gyógyszerek az életünkre törnek!)*, a WHO és az IMPACT brosrájának végleges változata, frissítve 2008 májusában, <http://www.who.int/impact/FinalBrochureWHA2008a.pdf>

⁴² A Tanács 2003. május 26-i 953/2003/EK rendelete egyes alapvető gyógyszerek kereskedelme Európai Unióba történő eltérítésének elkerüléséről, HL L 135., 2003.6.3., 5. o.

⁴³ azaz olyan árak, amelyek lehetővé teszik az exportőrök számára, hogy a létfontosságú gyógyszereket saját előállításuk költségeiket csekély módon meghaladó áron juttassák a szegény országokba.

⁴⁴ Az EU 2014-ben kezdeményezni fogja a 953/2003/EK rendelet értékelését.

⁴⁵ Az EU a 2004/27/EK irányelvben bevezette a „Bolar-jellegű mentességet”.

⁴⁶ *A szellemi tulajdon-jogok akadályozzák-e az éghajlat-változási technológiatranszferet?*, az Európai Bizottság (Kereskedelmi Főigazgatóság) megbízásából készült jelentés, Copenhagen Economics A/S and The IPR Company ApS, 2009., http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2009/february/tradoc_142371.pdf

3. A HARMADIK ORSZÁGOKKAL SZEMBEN ALKALMAZOTT ÁTDOLGOZOTT SZELLEMITULAJDON-JOGI STRATÉGIA

Indokolt aktualizálni a 2004. évi stratégiát, hogy figyelembe vegyünk a 2010-es értékelésből származó észrevételeket, és általában kezelhetők legyenek a fent említett kihívások.

Míg a jogtulajdonosok azért felelősek, hogy megfelelő lépéseket tegyenek szellemi tulajdon-jogaik védelme és végrehajtása érdekében mind az EU-ban, mind pedig a harmadik országokban, és adott esetben operatív intézkedéseket hozzanak (pl. technológia-védelmi intézkedések a digitális szerzői jogokkal kapcsolatban), a hatóságok is szerepet kapnak ebben, nevezetesen egy olyan keret biztosítása révén, amely támogatja az innovációt és a kreativitást, valamint védi a szellemi tulajdon-jogokat. Az EU-nak számos „eszköz” áll rendelkezésére: nemzetközi szervezetekkel vagy kétoldalú megállapodások keretében folytat együttműködést, nyomon követi vagy jelentést készít a szellemi tulajdon-jogok védelmének megfelelőségéről és azok harmadik országokban való végrehajtásáról, valamint együttműködik harmadik országokkal, hogy szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos konkrét problémákat kezeljen.

Ezen eszközök hatékonysága nagy eltéréseket mutat. Egyes esetekben az EU-t törvény szerinti jogok illetik meg, amelyeket végül pl. vitarendezési eljárások keretében lehet érvényesíteni. Más esetekben attól függ, milyen eredményt sikerül az Uniónak elérnie, hogy mennyire hajlandók a harmadik országok a problémákat kezelni.

Az EU-ban a szellemi tulajdon gazdasági potenciálja kap hangsúlyos szerepet, illetve az innováció, a növekedés és a foglalkoztatás ösztönző erejeként betöltött kulcsfontosságú szerepe. A szellemi tulajdon-jogok tulajdonképpen kiemelkedő fontosságúak a feltaláló/alkotó számára, mivel olyan biztonságos környezetet teremtenek, amelyben az elképzelések először megszülethetnek, azokat piacra dobhatják, jutalmazva a beruházásokat. A szellemi tulajdon-jogok az innovatív vállalatok eszközeiként is funkcionálnak, mivel segítenek a finanszírozás bevonásában és ezért azok jól működnek, munkahelyeket teremtenek, új termékeket és szolgáltatásokat javasolnak a fogyasztóknak és végül e termékeket és szolgáltatásokat harmadik országokba exportálják. A feltaláló/alkotó által generált sikerspirál hasonló pozitív hatást gyakorolhat a növekedésre és a foglalkoztatásra a harmadik országokban.

3.1. Az érdekeltek szerepvállalásának javítása

3.1.1. Jelenlegi helyzet

A szellemi tulajdon-jogok szakpolitikájának mindennapi életünkre gyakorolt egyre inkább kézzel fogható hatása azt jelenti, hogy az nagyobb nyilvánosságot kap és természetesen egyre inkább szélesebb körben kerül megvitatásra. A szellemi tulajdon-jogok egyes szakpolitikai kezdeményezéseit negatív észrevételekkel illették, amelynek következtében azokat elutasították, mind európai szinten (lásd a javasolt *hamisítás elleni kereskedelmi megállapodást*), mind másutt (lásd a SOPA és a PIPA törvényjavaslatokat az USA-ban). E kezdeményezések kudarcának több különböző oka van, de egy közös vonás bennük az az észrevétel, hogy nem vették kellőképp figyelembe a közvélemény aggodalmait, pl. hogy e szabályok megfeleltek-e a digitális gazdaságnak, illetve hogy ezen intézkedések milyen hatással lesznek az alapvető jogokra, valamint hogy mi értendő az „internet szabadsága” fogalom alatt.

3.1.2. Kitekintés

A közelmúltban folytatott beszélgetésekből kiderült, hogy szélesebb körű párbeszédre van szükség az érdekelt felekkel a szellemi tulajdon szerepéről és fontosságáról, valamint a szellemitulajdonjog-sértések hatásáról. Lényeges azt is biztosítani, hogy a szellemitulajdonjogi keret elég rugalmas maradjon ahhoz, hogy elősegítse és ne gátolja a digitális technológia kapacitását, hogy növekedést generáljon, ugyanakkor ösztönözze az innovációt.

Nemcsak a jogtulajdonosok, hanem a hatóságokkal, a civil társadalommal (lehetőleg olyan meglévő mechanizmusok felhasználásával, mint a Bizottság *civil társadalommal folytatott párbeszéd és a piacra jutási stratégia eszközei*)⁴⁷ és az Európai Parlamenttel folytatott párbeszéd javítására is szükség van, hogy meg lehessen vitatni az uniós célkitűzéseket és a szellemitulajdonjog-sértések hatását a harmadik országokban, továbbá el lehessen magyarázni a szellemitulajdon-jogok érvényesítésének fokozására irányuló uniós erőfeszítéseket az érintett harmadik országokban, valamint a feltaláló tevékenységét ösztönző környezetet.

3.2. Jobb adatszolgáltatás

3.2.1. Jelenlegi helyzet

Az elmúlt 15 évben jelentős mértékben bővült a szellemi tulajdon gazdasága terén végzett kutatási terület (amelyből különösen értékes a szellemi tulajdonnak az európai gazdasági teljesítményhez és foglalkoztatáshoz való hozzájárulásáról a közelmúltban végzett tanulmány)⁴⁸. Egyes adatokat, például a szellemitulajdonjog-sértés mértékéről és hatásáról szóló adatokat természetüktől fogva nehézkes beszerezni, tekintve, hogy rejtett jelenséggel van dolgunk és mivel a jogtulajdonosok gyakran vonakodnak a részletek közzétételétől⁴⁹. Vannak még olyan területek, amelyeken további tanulmányokra van szükség a (szakpolitika terén) a tényeken alapuló döntéshozatal támogatásához és a szellemi tulajdon szerepének és a szellemitulajdonjog-sértés hatásának pontosabb mennyiségi meghatározásához.

Különböző ipari szövetségek (pl. BSA, IIPA) és ügyvédi irodák⁵⁰ tesznek közzé jelentéseket konkrét ágazatokról, és olyan kulcsfontosságú nemzetközi szervezetek, mint az OECD és a WIPO is végeznek hasonló munkát.

3.2.2. Kitekintés

A döntéshozók számára fontosak lesznek a jobb minőségű adatok a megalapozott vita folytatása és a tudatosság növelésére irányuló erőfeszítések érdekében; már számos kezdeményezés van folyamatban. A Bizottság évente gyűjti az uniós határokon lefoglalt⁵¹, a szellemitulajdon-jogokat gyaníthatóan sértő árukról szóló adatokat, és létrehozta a *szellemi*

⁴⁷ <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/trade-topics/market-access/>

⁴⁸ http://ec.europa.eu/internal_market/intellectual-property/docs/joint-report-epo-ohim-final-version_en.pdf

⁴⁹ Jóllehet a 2010-es értékelő vizsgálat joggal állítja, hogy „míg számos jelzés van arra, hogy egyre több szellemitulajdonjog-sértési esettel állunk szemben, még nem ismert, hogy milyen mértékben hamisítják a termékeket, illetve kalózkodnak azokkal, valamint máig sem készült arra vonatkozó módszertan, amelyet alkalmazhatnának egy megfelelő általános becslés kidolgozására”, így korlátozott, hogy mit is lehet tenni ilyen körülmények között.

⁵⁰ <http://www.taylorwessing.com/ipindex>

⁵¹ http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics

*tulajdoni jogsértések európai megfigyelőközpontját*⁵². Egyéb feladatok mellett a *megfigyelőközpontnak* biztosítania kell, hogy átfogó és megbízható adatok álljanak rendelkezésre az uniós szellemitulajdonjog-sértéseket illetően. A központ a fent említett tanulmányt 2013-ban készítette a szellemi tulajdon értékéről az EU-ban, és tanulmányt tett közzé a szellemitulajdonjog-sértéssel kapcsolatos meglátásokról. Ezen kívül számos kulcsfontosságú országról készít majd „országismertetőt”. A Bizottság rendszeresen készít felméréseket a szellemitulajdon-jog helyzetéről az EU-n kívüli országokban⁵³ (amelynek technikai hátterét a megfigyelőközpont biztosítja), amely segít meghatározni a prioritásokat és tájékoztatni az érdekelt feleket.

3.3. Az uniós jogszabályok alkalmazása

3.3.1. Jelenlegi helyzet

A harmonizációban rejlő előnyök révén egyszerűbb és megjósolhatóbb keretet lehet teremteni a fogyasztók és az iparág számára, ami hozzájárul a növekedéshez és a munkahelyteremtéshez. Ezen túlmenően a szellemitulajdon-jogokra vonatkozó harmonizált uniós jogszabályok (pl. a *vámrendelet*⁵⁴ vagy a *végrehajtási irányelv*⁵⁵) elősegítik a harmadik országokkal folytatott tárgyalásokat, mivel egyértelmű alapot biztosítanak az uniós tárgyalási pozíció kialakításához.

A közelmúltban folytatott szabadkereskedelmi megállapodásról szóló tárgyalásokon többször fordult elő, hogy kérték az üzleti titok és egyes nem élelmiszer jellegű termékek földrajzi árujelzőként való védelmét, amelyekre vonatkozóan jelenleg nincs uniós vívmány. Az uniós harmonizáció hiánya egyes, a szellemitulajdon-jogokkal kapcsolatos területeken ezért a nem uniós országokkal folytatott tárgyalásokon keresztül bonyolultabbá teheti vagy legalábbis korlátozhatja a szellemi tulajdonnal kapcsolatos kérdések kezelésének uniós hatályát.

3.3.2. Kitekintés

A Bizottság új közleményt indít útjára a szellemitulajdon-jogok EU-ban történő megsértése elleni küzdelemre irányuló cselekvési tervről. Tervben vannak nem jogalkotási intézkedések, amelyekkel támogathatók az arányos és méltányos szellemitulajdon-jogérvényesítési intézkedések és rangsorolhatók a szakpolitikai intézkedések annak érdekében, hogy megvalósulhasson a szellemitulajdon-jogok védelme terén a nagyobb fokú összpontosítás, koordináció és a jelenlegi szakpolitikai fejleményekhez való igazítás.

A Bizottság a közelmúltban jogalkotási javaslatot (irányelv) fogadott el az üzleti titokról (a 2013. évi bizottsági munkaprogram részeként), hogy javítsa az innovatív üzleti tevékenységek feltételeit az EU-ban. Tekintve az üzleti titok fontosságát, ez másokat is arra ösztönözhet, hogy kövesse az EU-t az ilyen jellegű védelem biztosításában.

---

⁵² http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/observatory/index_en.htm

⁵³ <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/trade-topics/intellectual-property/enforcement/>

⁵⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2013. június 12-i 608/2013/EU rendelete a szellemi tulajdonjogok vámhatósági érvényesítéséről és az 1383/2003/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről, HL L 181., 2013.6.29., 15. o.

⁵⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 29-i 2004/48/EK irányelve a szellemitulajdon-jogok érvényesítéséről, HL L 157., 2004.4.30., 45. o.

Mivel a harmonizációt nemcsak uniós szinten ösztönözhetik, hanem nemzetközi szerződések révén is, növelné az EU befolyását, ha valamennyi tagállam megerősítené a vonatkozó nemzetközi szerződéseket. Néhány szerződést, mint a *Védjegyjogi szerződést* és a *Hágai Megállapodásnak az ipari minták nemzetközi lajstromozásáról szóló genfi szövegét* például az EU aláírta, de nem minden tagállam járt el így.

3.4. Az EU-n belüli együttműködés fokozása

3.4.1. Jelenlegi helyzet

A Bizottság és a tagállamok közötti együttműködés a nem uniós országokban gyakran eredményes. Lényeges, hogy a tagállamok diplomáciai képviselői és uniós küldöttségek jobban tisztában legyenek egymás harmadik országokban végzett tevékenységeivel. Ez biztosítja a stratégiai és koherens megközelítést és fokozza az uniós képességet, hogy eredményesen kezelje a szellemi tulajdonnal kapcsolatos kérdéseket az érintett országokban.

3.4.2. Kitekintés

A Bizottság és a tagállamok közötti együttműködés további javítását célzó lehetőségeket (például információmegosztás) arra a partnerségre támaszkodva kellene feltérképezni, amely a Bizottság, a tagállamok és az üzleti világ között alakult ki, hogy végrehajtható legyen a *piacra jutási stratégia* és így még erőforrás-hatékonyabb lehessen.

3.5. A szellemi tulajdon-jogok harmadik országokban történő védelmének és érvényesítésének javítása

3.5.1. Multi- és plurilaterális szint

3.5.1.1. Jelenlegi helyzet

A nemzetközi harmonizáció a szabályok széles körű összehangolását teszi lehetővé és ezáltal megjósolhatóbb szellemi tulajdonnal kapcsolatos környezetet teremt. Mindez új multilaterális szerződésekről szóló tárgyalásokkal, a szerződések megerősítésével és végrehajtásával jár, valamint több, nem uniós ország is tagságot szerezhet (pl. a növényfajta-oltalomra vonatkozó UPOV). A TRIPS-korszakot követően azonban csak néhány jelentős multilaterális megállapodás született a szellemi tulajdon-jogok vonatkozásában (pl. a WIPO *internetszerződése*⁵⁶, a marrakesh-i egyezmény⁵⁷ és a pekingi szerződés⁵⁸).

Mint ahogyan a 2010-es értékelő vizsgálatból is kiderül, „*a Bizottság aktívan hozzájárult a szellemi tulajdon-jogok multilaterális szintű érvényesítéséhez, különösen a WTO TRIPS-tanácsában, de főként a harmadik országok ellenállása miatt csak korlátozott eredményeket sikerült elérni.*” A földrajzi árujelzőket illetően⁵⁹ a WTO-ban már régóta folyamatban vannak tárgyalások és az EU folytatni fogja azokat.

---

⁵⁶ WIPO Szerzői Jogi Szerződés és az előadásokról és hangfelvételekről szóló WIPO-szerződés.

⁵⁷ A vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítéséről szóló marrakesh-i egyezmény.

⁵⁸ Az audiovizuális előadásokról szóló pekingi szerződés

⁵⁹ vagyis a borokra és szeszes italokra vonatkozó földrajzi árujelzők bejelentésére és lajstromozására vonatkozó multilaterális rendszer felállításának és a TRIPS-megállapodás 23. cikkében előírt, földrajzi

A plurilaterális megközelítés eredményes lehet a hasonló szakpolitikai célkitűzésekkel rendelkező országok kisebb csoportjai számára.

3.5.1.2. Kitekintés

E lehetőségeket ki kellene aknázni, ahol csak mód van rá, de kevés ilyen lehetőség adódik, ezért más megközelítésekre kell a figyelmet fordítani. Ez nem jelenti azt, hogy a multilaterális munkát érintő erőfeszítéseinket abba kellene hagyni – például továbbra is ösztönözni fogjuk a földrajzi árujelzők hatékonyabb oltalmát a WTO-n belül és ezenkívül elő fogjuk mozdítani a szellemi tulajdon interneten történő védelmét is. Indokolt lehet ugyanakkor fontolóra venni, hogy szükség van-e a WIPO új stratégiájára, hogy a szervezet jobban eleget tehessen megbízatásának.

3.5.2. Kétoldalú szint

Az erőfeszítéseket és erőforrásokat a legfontosabb országokra kell összpontosítani. A kétoldalú kapcsolattartás, amelynek – mint alul olvasható – számos módja létezik, jó lehetőség arra nézve, hogy az egyes partnerek bizonyos problémáira és szükségleteire személyre szabott megoldásokat találjon (különösen a „kiemelt országokat” illetően). A kétoldalú együttműködés ugyanúgy folytatható a szellemi tulajdonnal foglalkozó regionális szervezetekkel (pl. OAPI, ARIPO⁶⁰).

3.5.2.1. Jelenlegi helyzet

– Kétoldalú kereskedelmi megállapodások

Az ilyen megállapodások megoldhatják a szellemitulajdon-jogokkal kapcsolatos országspecifikus problémákat és „*nagyobb előrelépést eredményeztek a szellemitulajdon-jogok harmadik országokban történő érvényesítése terén*”, mint a 2010-es értékelő vizsgálatból is kitűnik. Hivatkozási alapként a meglévő uniós jogszabályokat vehetjük. Az elérendő céljainkat a partnerország fejlettségi szintjéhez kell igazítani. A legkevésbé fejlett országok és a szegényebb fejlődő országok esetében a szellemitulajdon-jogokkal kapcsolatos rendelkezések számát lehetőleg jobban korlátozni kell.

Az Európai Unió által a közelmúltban a kereskedelmi megállapodásokról folytatott és lezárt tárgyalások sikeresen integrálták a szellemi tulajdon védelméről és a jogérvényesítésről szóló fejezeteket. A keleti partnerség országaival (pl. Grúzia, Moldova, Ukrajna) létrejött megállapodásban az uniós vívmányoknak megfelelően számottevő szabályozási standardok kerültek rögzítésre. Más megállapodások jelentős mértékű javítást tartalmaznak a TRIPS terén (pl. Kanada, Koreai Köztársaság, Szingapúr); ezen túlmenően több figyelemre méltó megállapodás is született, mivel azok a minimális nemzetközi standardokon is túlmutatnak (pl. Közép-Amerika, Kolumbia, Peru).

Jelenleg a Mercosur országaival, Marokkóval, Japánnal, Thaifölddel, az USA-val és Vietnammal folynak kereskedelmi megállapodásokról szóló tárgyalások. Tárgyalások folynak Kínával a földrajzi árujelzők oltalmával foglalkozó kétoldalú megállapodásról.

árujelzők oltalmának a boroktól és szeszes italoktól eltérő termékekre történő kiterjesztésével kapcsolatos kérdések megtárgyalása.

⁶⁰ Organisation Africaine de la Propriété Intellectuelle (OAPI), African Regional Industrial Property Organisation (ARIPO).

– A szellemi tulajdonnal kapcsolatos párbeszéd

Azon országok esetében, amelyekkel az EU nem folytat tárgyalásokat, a szellemitulajdon-jogokkal kapcsolatos problémák megoldásának gyakorlati módja a „szellemi tulajdonnal kapcsolatos párbeszéd” kialakítása vagy „szellemi tulajdonnal kapcsolatos munkacsoportok” létrehozása, amely rendszeres kapcsolattartással jár az EU és a nem uniós országok kapcsolódó hatóságai között. A 2010-es értékelő vizsgálat a szellemi tulajdonnal kapcsolatos párbeszéd pozitív hozamát azzal indokolta, hogy *„a nemzeti hatóságok e tárgyban hatékonyabban felkeltik a figyelmet, valamint hozzájárulnak a kölcsönös értelmezéshez és a pozíciók tisztázásához.”*

Több, a szellemi tulajdonnal kapcsolatos párbeszéd is folyamatban van. Ezek lehetővé teszik a Bizottság számára, hogy rendszeresen felvessék a szellemi tulajdonnal kapcsolatos kérdéseket, megosszák a bevált gyakorlatokat és adott esetben támogatást nyújtsanak a fejlődő országoknak, pl. a nemzeti jogszabályok és a végrehajtási gyakorlatok kidolgozása terén. A *szellemi tulajdonnal kapcsolatos párbeszéd és a szellemi tulajdonnal kapcsolatban Kínával létrehozott munkacsoport* például lehetővé tette az EU számára, hogy kötelezettséget vállaljon a megerősített végrehajtási tevékenységek, pl. az ún. „különleges kampány” iránt és hozzájáruljon a szellemi tulajdonnal kapcsolatos kínai törvény nemzeti átdolgozásához. A szellemitulajdon-jogok hasonló rendszerével rendelkező partnerekkel is zajlik párbeszéd, pl. az USA-val és Japánnal, hogy információ- és eszmecserét folytassanak a problémákról és a bevált gyakorlatokról.

A szellemitulajdon-jogok érvényesítése egyúttal az EU kétoldalú vámügyi együttműködési megállapodásaiban azonosított prioritás is. Ebben az összefüggésben a közelmúltban írt alá az EU és Kína egy új, a szellemitulajdon-jogok érvényesítéséről szóló vámhatósági cselekvési tervet a 2014–2017 közötti időszakra vonatkozóan.

– Technikai segítségnyújtás

A szellemitulajdon-jogi rendszerüket javítani szándékozó fejlődő országok gyakran nem rendelkeznek az ehhez szükséges készségekkel és/vagy erőforrásokkal. A szellemitulajdon-jogokkal kapcsolatos technikai segítségnyújtás célja ennek kezelése⁶¹ olyan tevékenységek révén, mint a tisztviselők képzése, a figyelemfelkeltés és a jogszabályi segítségnyújtás (pl. a nemzetközi kötelezettségek teljesítése és a rendelkezésre álló rugalmassági eszközök használata).

Míg a technikai segítségnyújtási intézkedések hatása ritkán érezhető rövid távon, a 2010-es értékelő vizsgálatból kiderül, hogy *„az uniós finanszírozású projektek és a technikai segítségnyújtás hatására fokozódott a nemzeti intézmények és bűnüldöző hatóságok szellemitulajdon-jogokkal kapcsolatos esetek kezelésére irányuló technikai kapacitása.”*

A 16 millió EUR közös finanszírozással megvalósult sikeres *„EU–Kína projekt a szellemitulajdon-jogok védelméről”* (IPR2, 2007–11.) a szellemitulajdon-jogok hatékony érvényesítése melletti kölcsönös elkötelezettségről tesz tanúbizonyságot Kínában. Az olyan szervezetek, mint az *Európai Szabadalmi Hivatal*, a *Belső Piaci Harmonizációs Hivatal* (ideértve az uniós küldöttségekre történő esetleges kirendeléseket) és a *Közösségi*

---

⁶¹ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=328>

Növényfajta-hivatal bevonása fokozni fogják az eredményes támogatás kidolgozására és végrehajtására irányuló kapacitásunkat.

– Vitarendezés és egyéb jogorvoslatok

Az EU továbbra is nyomon követi a szellemi tulajdon-jogok helyzetét a harmadik országokban és ösztönzi a nemzetközi megállapodásoknak való megfelelést, különösen párbeszéd és tárgyalások révén. A TRIPS-megállapodás megsértése esetén a WTO vitarendezési eljárásaihoz is lehet folyamodni. Már ezen eljárások pusztán megléte is eltántoríthatja az esetleges jogsértőket. Hasonló eljárások kerültek beépítésre a kétoldalú kereskedelmi megállapodásaink többségébe.

*A kereskedelem akadályairól szóló rendelet*⁶² — amely lehetővé teszi az uniós vállalatok számára, hogy a nemzetközi kereskedelmi szabályok esetleges megsértése esetén panaszt emeljenek— már alkalmazták a szellemi tulajdonnal kapcsolatos szabályok megsértésének kezelésére, és mint lehetőség adott esetben továbbra is rendelkezésre áll.

3.5.2.2. Kitekintés

Jóllehet a kétoldalú megállapodások erőforrás-igényesebbek, mint a multi-vagy plurilaterális megállapodások, a múltban nagyon gyakran –pozitív eredménnyel – folyamodtak kétoldalú megállapodásokhoz. Ezért az átdolgozott stratégia keretében is így kellene eljárni. Fontos arra törekedni, hogy nagyobb legyen a koherencia a szellemi tulajdon-jogok és egyéb szakpolitikák között.

Erre egy példa a kutatás és innováció terén megvalósult nemzetközi együttműködésben való részvételre irányuló uniós stratégiával kapcsolatos. Ezen esetben kiemelt fontosságú a szellemi tulajdon-jogoknak az Unió partnerországai általi igazságos és méltányos kezelésének biztosítása. A kutatás és innováció terén megvalósult uniós finanszírozási programok, jelenleg a Horizont 2020, teljes mértékben nyitottak a nemzetközi partnerországok részvétele előtt és a szellemi tulajdon védelmét illetően kiszámítható és tisztességes szabályokkal hozzáférést biztosítanak az európai belső piacra. Hosszú távon az Unió összes partnerországának mutatnia kell e nyitottságot, ami ugyanúgy magában foglalja a szellemi tulajdon-jogok azonos védelmének biztosítását is.

A piacvédelmi eszközökkel összefüggésben a piacgazdasági státusz biztosítása egyéb kritériumok mellett attól függ, hogy az érintett országban milyen mértékben védelmezik a szellemi tulajdont.

A szellemi tulajdonra vonatkozó szabályokra irányuló nemzetközi kötelezettségeket többször is az EU-ra számottevő hatást gyakorló módon megsértő országok esetében és ahol a hatóságok nem hajlandóak együttműködni, illetve ahol az együttműködés korlátozott eredményeket mutat, a Bizottság kellőképp súlyos és egyértelműen elhatárolt esetekben mérlegelheti részvételük korlátozását vagy konkrét uniós finanszírozású programok finanszírozását. Ez nem érintené az Európai Fejlesztési Alap vagy a Fejlesztési Együttműködési Eszköz által finanszírozott programokat. A Bizottság partnerországokkal folytatott szakpolitikai párbeszédeit arra is felhasználhatja, hogy a szellemi tulajdonjog-sértés

---

⁶² <http://ec.europa.eu/trade/tackling-unfair-trade/trade-barriers>

súlyos eseteit kezelje. A koherencia biztosítása érdekében erőfeszítéseket kell tenni a tagállamok ösztönzésére, hogy ezeket vagy egyéb megközelítéseket egyidejűleg alkalmazzák.

A *szabadkereskedelmi megállapodásokat* illetően azonban el kell ismerni, hogy továbbra is kihívást jelentenek majd a szellemi tulajdon-jogokról szóló fejezetek. Sok olyan ország, amellyel az EU tárgyalásokat folytat (illetve tárgyalásokat fog kezdeni) azt a véleményt képviseli, hogy számukra nem jelent előnyt a szellemi tulajdon-jogok szilárd rendszere. Ahhoz, hogy az EU kézzel fogható eredményeket mutathasson fel, valamennyi érdekelt fél figyelmét szakmai, időnként pedig politikai szinten is folyamatosan fel kell kelteni és őket be kell vonni.

3.6. Támogatásnyújtás az uniós jogtulajdonosoknak harmadik országokban

3.6.1. Jelenlegi helyzet

Amennyiben a szükséges szakértelem rendelkezésre áll, az rendkívül előnyös az uniós jogtulajdonosok támogatását⁶³ és a helyi hatóságokkal folytatott uniós kapcsolattartás elősegítését illetően is. Ezért számos tagállam alkalmaz „szellemi tulajdonnal foglalkozó attasét” a kulcsfontosságú országokban lévő küldöttségein. A Bizottság többek között emiatt is létrehozott három Szellemi Tulajdonjogok HelpDesket (IPR-Helpdesk, IPR-segélyvonal), hogy támogatást nyújtson az uniós cégek, elsősorban a kkv-k számára. E segélyvonalak Kína nagyobb részét (Mainland China (kínai anyaország), Hong Kong, Macau és Taiwan), Délkelet-Ázsia és Dél-Amerika területét fedik le. Céljuk, hogy lehetővé tegyék az európai kkv-k számára, hogy a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos döntéseik a lehető legjobbak legyenek vállalkozásaik szempontjából és biztosítsák, hogy tudják, hogyan kell hatékonyan védeni immateriális javaikat⁶⁴.

3.6.2. Kitekintés

Az EU feltérképezi majd annak lehetőségét, hogy a kulcsfontosságú régiókban lévő uniós küldöttségeken nagyobb mértékben álljon rendelkezésre a szellemi tulajdonnal kapcsolatos szakértelem vagy további személyzet, vagy *IPR-Helpdeskek* révén. A 2014–2020-as időszakra vonatkozó többéves pénzügyi kerettel⁶⁵ összefüggésben a Bizottság mérlegeli, hogy kiterjeszti a helpdesk-szolgáltatásokat a kkv-kre, hogy alkalmazkodhassanak az új szükségletekhez. Az uniós küldöttségeken felgyülemelő, a szellemi tulajdonnal kapcsolatos szakértelem növekedése a meglévő forrásokra (uniós küldöttségeken és tagállami követségeken lévő attasék szellemi tulajdonnal kapcsolatos ismeretei, valamint az IPR-Helpdeskek) támaszkodna és azokat eredményesebben integrálná. A Bizottság és a tagállamok is biztosítanák, hogy a szellemi tulajdonnal kapcsolatos szakértelmet széles körben megosztanák olyan uniós kezdeményezések révén, amelyek támogatják a kkv-k nemzetközi terjeszkedését⁶⁶. Ez lehetővé tenné a folyamatban lévő hálózatépítés előnyeinek kiterjesztését, biztosítaná a

⁶³ Pl. a *China IPR SME Helpdesk* — <http://www.china-iprhelpdesk.eu>

⁶⁴ A segélyvonalak együttműködnek a helyi szervezetekkel és az alábbi szolgáltatásokat nyújtják: első kézből kínálnak szaktanácsot, általános és egyedi képzéseket dolgoznak ki, szakmai képzéssel foglalkozó műhelytalálkozókat szerveznek, külső szakértőkkel és célzott regionális kormányzati szervekkel tartanak kapcsolatot, valamint üzleti hálózatépítéssel és figyelemfelkeltő események szervezésével foglalkoznak.

⁶⁵ Lásd a COSME programot (a vállalkozások versenyképességét és a kis-és középvállalkozásokat segítő uniós program), http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/index_en.htm

⁶⁶ <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/documents/internationalisation/>

szellemi tulajdonnal kapcsolatos helyzetre vonatkozó hatékonyabb információgyűjtést a kulcsfontosságú régiókban és lehetővé tenné a vállalkozások számára, hogy jobban megismerjék a szellemi tulajdonnal kapcsolatos azon gyakorlatokat, amelyeket figyelembe kellene venniük nemzetközi terjeszkedésük esetén.

3.7. Földrajzi koncentráció

3.7.1. Jelenlegi helyzet

Az EU az európai és nemzetközi érdekelt felek széles körében végzett felmérés alapján két évente aktualizálja azon kiemelt országok jegyzékét, ahol az uniós jogtulajdonosok nem részesülnek a szellemitulajdon-jogok megfelelő védelmében és/vagy azok érvényesítésében⁶⁷.

3.7.2. Kitekintés

E rangsorolás jól működött és továbbra is működik, mivel lehetővé teszi az összpontosított és erőforrás-hatékony megközelítést.

3.8. Cselekvési pontok

A jelen stratégia célja, hogy biztosítsa az Európai Unió által 2004 óta folytatott politika folytonosságát, miközben az eredményekre támaszkodik és azokat ösztönzi a jelentős technológiai változások és a szellemitulajdon-jogokkal kapcsolatos új kihívások, valamint az elmúlt 10 évben felmerült társadalmi fejlemények fényében. A fent említett kérdések kezelése érdekében a Bizottság a következő cselekvési pontokat vállalja:

- rendszeres kapcsolattartás biztosítása valamennyi érdekelt féllel a figyelemfelkeltés és szakpolitikai iránymutatás nyújtása érdekében;
- az adatgyűjtés és a jelentéstétel javítása, hogy egyértelmű legyen a szellemitulajdon-jogok funkciója és a szellemitulajdon-jogok megsértésével járó következmények hatása; rendszeres felméréskészítés, hogy vezesse a kiemelt országok jegyzékét és ezáltal lehetővé tegye a célzott uniós intézkedéseket;
- az EU szilárd és koherens szerepének biztosítása a szellemitulajdon-jogokkal kapcsolatos nemzetközi fórumokon a Lisszaboni Szerződéssel összhangban;
- multilaterális erőfeszítések folytatása a nemzetközi szellemitulajdon-jogi keret javítása érdekében, egyebek mellett a meglévő szerződések további megerősítésének ösztönzése révén; a szellemitulajdon-jogokkal kapcsolatos szerződések valamennyi uniós tagállam általi megerősítésének ösztönzése;
- annak biztosítása, hogy a kétoldalú kereskedelmi megállapodásokban lévő, szellemitulajdon-jogokkal kapcsolatos fejezetek megfelelő és hatékony védelmet nyújtsanak a jogtulajdonosok számára és a partnerországok szellemitulajdon-jogi rendszereiben rejlő hiányosságokat kezeljék, miközben a kötelezettségeket a harmadik országok fejlettségi szintjéhez igazítják;

⁶⁷ Lásd az SWD(2013) 30 bizottsági szolgálati munkadokumentumot, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150789.pdf

- annak biztosítása, hogy a Bizottság igénybe veheti a vitarendezési mechanizmusokat vagy egyéb jogorvoslatokat, amennyiben sérülnek a nemzetközi megállapodások szerinti uniós jogok;
- a szellemi tulajdonnal kapcsolatos párbeszéd folytatása és lehetőség esetén fokozása a kulcsfontosságú harmadik országokkal; magas szintű kereskedelmi és politikai párbeszéd kiaknázása, hogy biztosítsa a szellemi tulajdonnal kapcsolatban felismert problémák megoldása során elért eredményeket;
- a szellemi tulajdonnal kapcsolatos, harmadik országoknak biztosított technikai segítségnyújtási programokra való figyelemfelkeltés biztosítása és előmozdítása, ideértve a szellemi tulajdonnal kapcsolatos rugalmassági eszközök lehetséges használatát is; a kapcsolódó nemzetközi szervezetek szakértelmének kihasználása a technikai segítségnyújtási programok végrehajtása során;
- intenzívebb kapcsolatteremtés a Bizottság, a tagállamok és az uniós vállalkozások között, hogy közvetlenül lehessen támogatni a gazdasági szereplőket a szellemi tulajdonnal kapcsolatos konkrét nehézségek leküzdése terén; a hálózatépítés és a harmadik országokban lévő uniós és tagállami képviseltek között végzett tevékenységek összehangolásának fokozása;
- a szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatos politikai és egyéb szakpolitikai területek közötti nagyobb koherenciára törekvés, pl. konkrét uniós finanszírozású programokban való részvétel vagy finanszírozás korlátozásának lehetősége a kellőképp komoly és egyértelműen célzott esetekben, valamint e célból a Bizottság és a tagállamok közötti koherencia javítása a harmadik országokban;
- további támogatásnyújtás a jogtulajdonosoknak (olyan projektek révén, mint az *IPR-Helpdeskek*) és esetleges kiterjesztésük mérlegelése; a szellemi tulajdon-jogok szakértőinek fontos uniós küldöttségeken történő foglalkoztatásának fontolóra vétele.